

Lidingö
stad

2024-03-21

LS 2023/321

Samrådsredogörelse

Vattentjänstplan, Lidingö Stad

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
	Uppdrag.....	3
2	Hur samrådet gått till	3
	Myndigheter, organisationer	3
	Lidingö stad	4
	Sakägare.....	4
	Övriga instanser	4
3	Inkomna synpunkter	4
	3.1 Länsstyrelsen.....	4
	3.2 Stockholm vatten och avfall AB (SVOA)	6
	3.3 Miljöpartiet	7
	3.4 Miljö- och hälsoskyddsenheten på Lidingö stad.....	8
	3.5 Sakägare 1	9
	3.6 Sakägare 2	9
4	Sammanfattande bedömning och förslag till vidare handläggning.....	10

1 Bakgrund

Uppdrag

För att förbättra medborgarnas insyn i VA-planeringsfrågor och samhällsplaneringen infördes vid årsskiftet 2022/2023 ett krav att alla kommuner ska ta fram en vattentjänstplan. Kravet kommer från ändringar i lagen om allmänna vattentjänster och ska redovisa kommunens långsiktiga plan för hur den allmänna VA-anläggningen ska utvecklas för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. Utöver detta ska planen också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som krävs för att säkerställa de allmänna VA-anläggningarnas funktion vid skyfall och översvämningar.

2 Hur samrådet gått till

I enlighet med tekniska nämndens beslut 6/12 2023 § 78 har plansamråd hållits om planförslaget. Samrådet ägde rum under tiden 15/12 2023 till 31/1 2024.

Handlingarna har under samrådstiden visats i stadshuset samt på Lidingö stads webbplats och informerats om på sociala plattformar. Information om samrådet har sänts till Länsstyrelsen i Stockholm, Miljö- och stadsbyggnadskontoret, Stockholm vatten och avfall AB, Käppala reningsverk samt Storstockholms brandförsvär. Se nedan angivna remissinstanser som har återkommit med yttranden.

Totalt har sex yttranden inkommit under samrådstiden. Dessa återges i sin helhet tillsammans med svar/kommentar från tekniska förvaltningen i nästa avsnitt (kap. 3).

Myndigheter, organisationer

Remissinstanser	Avstår från yttrande	Yttrande utan erinran/ med tillstyrkan	Yttrande med synpunkter/ krav	Kvarstående synpunkter
Länsstyrelsen		x	x	
Käppalaförbundet	x			
Storstockholms brandförsvär	x			
Stockholm Vatten och Avfall AB			x	

Lidingö stad

Remissinstanser	Avstår från yttrande	Yttrande utan erinran/ med tillstyrkan	Yttrande med synpunkter/ krav	Kvarstående synpunkter
Miljö- och stadsbyggnadskontoret			x	

Sakägare

Remissinstanser	Avstår från yttrande	Yttrande utan erinran/ med tillstyrkan	Yttrande med synpunkter/ krav	Kvarstående synpunkter
Sakägare 1			x	
Sakägare 2			x	

Övriga instanser

Remissinstanser	Avstår från yttrande	Yttrande utan erinran/ med tillstyrkan	Yttrande med synpunkter/ krav	Kvarstående synpunkter
Miljöpartiet		x	x	

3 Inkomna synpunkter

Nedan följer de inkomna synpunkterna samt tekniska förvaltningens kommentarer på dessa.

3.1 Länsstyrelsen

Lidingö kommun (kommunen) gör bedömningen att vattentjänstplanen inte kommer ge upphov till betydande miljöpåverkan, Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) delar den bedömningen.

Länsstyrelsens synpunkter på vattentjänstplanen presenteras nedan.

Dricksvatten

- Kommunen kan med fördel utveckla sårbarhetsanalysen avseende dricksvattenförsörjningen i kommunen. En kort redogörelse över den framtagna nödvattenplanen samt om möjligheten finns till reservvatten inom kommunen (alternativ vattentäkt, alternativt vattenverk eller reservkapacitet inom befintligt vattenverk).

- Kommunen skriver att förnyelsetakten för dricksvattennätet är 0,1 %. Länsstyrelsen efterfrågar att kommunen utvecklar vad den förnyelsetakten innebär.

Tekniska förvaltningens kommentar

Eftersom nödvattenplanen omfattas av sekretess finns en begränsning i hur mycket information som bör delas. Kortfattat kan sägas att vid en nödsituation kopplat till dricksvatten så kommer vissa verksamheter bli prioriterade och vattentankar kommer sättas ut på lämpliga ställen. Det är viktigt att invånarna har ett första vattenförråd hemma i enlighet med rekommendationer från myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB, 2024). Ingen ändring görs i vattentjänstplanen.

Avseende förnyelsetakten så görs tillägg i vattentjänstplanen (avsnitt 3.5.1 och ordlista) för att förtydliga detta.

Spillvatten

- Kommunen bör utveckla inom vilken ungefärlig tidsram en förnyelseplan kommer att tas fram samt arbetet utefter den, gällande åtgärder på spill- och dagvattenledningarna då inläckaget är stort.
- Kommunen skriver att förnyelsetakten för spillvattennätet är 0,8 %. Länsstyrelsen efterfrågar att kommunen utvecklar vad den förnyelsetakten innebär.

Tekniska förvaltningens kommentar

Förnyelseplanen planeras vara klar under 2024. Åtgärder utförs dock löpande även under framtagandet då det redan finns flera prioriterade områden identifierade. Planen avser att strukturera upp arbetet ytterligare. Ingen ändring görs i vattentjänstplanen.

Avseende förnyelsetakten så görs ett tillägg i vattentjänstplanen (avsnitt 3.5.2) för att förtydliga detta.

Dagvatten

- Kommunen kan med fördel ge en översiktlig bild av hanteringen av dagvattenföroreningar i relation till möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna i prioriterade avrinningsområden.
- Kommunen skriver att förnyelsetakten för dagvattennätet är 0,2 %. Länsstyrelsen efterfrågar att kommunen utvecklar vad den förnyelsetakten innebär.

Tekniska förvaltningens kommentar

I stadens dagvattenplan finns en kartläggning av föroreningsbelastningen från dagvatten uppdelat per recipient. Baserat på denna finns även i planen beskrivning av åtgärder dels på principnivå, dels mer specifikt för utvalda avrinningsområden. Det finns behov av att uppdatera dagvattenplanen och då kan en tydligare koppling göras till miljö kvalitetsnormerna. Någon ändring görs inte i vattentjänstplanen.

Avseende förnyelsetakten så görs ett tillägg i vattentjänstplanen (avsnitt 3.5.3) för att förtydliga detta.

Avrinningsområden

- Kommunen kan med fördel presentera kommunens avrinningsområden i en kartbild där de områden som fortfarande har enskilda avlopp är markerade samt recipienter och om recipienterna har miljökvalitetsnormer.

Tekniska förvaltningens kommentar

Vattentjänstplanens syfte är att beskriva kommunens långsiktiga plan för hur den allmänna VA-anläggningen ska utvecklas för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. En sådan karta som beskrivs bedöms inte behöva finnas i just vattentjänstplanen. I stadens Blåplan (2017) finns en karta som visar lägen för enskilda avlopp. Att ta fram en karta som lägger ihop detta med avrinningsområden är en god idé som exempelvis kan realiseras i en uppdatering av dagvattenplan. Inga ändringar görs i vattentjänstplanen.

Skyfall

- Kommunen bör ta fram en konsekvensanalys för de riskutsatta anläggningarna. Till nästa skede kan kommunen även ta fram en detaljerad åtgärdsplan som innefattar en beskrivning av typåtgärder som planeras för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid ökad belastning på grund av skyfall. Vid val av åtgärder ska, såsom möjligt, öppna skyfallslösningar föredras eftersom de kan ha fler funktioner än att enbart skydda mot översvämning.

Tekniska förvaltningens kommentar

I arbetet med vattentjänstplanen har potentiella riskutsatta anläggningar identifierats. Nu fortsätter arbetet med att analysera anläggningarna och möjliga åtgärder. Dels utifrån om en reell risk bedöms finnas, dels vad en påverkan kan innebära (konsekvensanalys). Konsekvensanalysen kan användas för att prioritera åtgärder.

Tekniska förvaltningen håller med om att en åtgärdsplan behöver tas fram och avser göra detta när möjliga åtgärder identifierats.

Inga ändringar görs i vattentjänstplanen.

3.2 Stockholm vatten och avfall AB (SVOA)

Det saknas en sammanfattning av eventuellt ökat behov av dricksvattenleverans vad gäller de planerade utökningarna av verksamhetsområde samt planerade förtätningar. En erfarenhetsbedömning utgående från den aktuella texten i vattentjänstplanen är att SVOA även framöver bör kunna leverera en ökad volym dricksvatten inkluderande de planerade utbyggnaderna. Ett planeringsarbete bör initieras tillsammans med SVOA för att säkerställa en långsiktig leverans av dricksvatten.

SVOAs vattenverk är lokaliserade i Ekerö kommun och Botkyrka kommun.

Det bör förtydligas att Lidingös ansvar för drift- och underhåll av dricksvattenanläggningen även om fattar kontroll av dricksvattenkvaliteten.

Tekniska förvaltningens kommentar

Tekniska förvaltningen välkomnar ett möte för att initiera ett planeringsarbete med syfte att säkerställa en långsiktig leverans av dricksvatten. Till det mötet förbereder förvaltningen ett underlag med en sammanfattning av framtida behov av dricksvatten. Ingen ändring görs i vattentjänstplanen.

Avseende vattenverkens placering så justeras skrivelsen i kap 3.2 i vattentjänstplanen. Även drift- och underhållsansvaret förtydligas i samma kapitel i vattentjänstplanen.

3.3 Miljöpartiet

Miljöpartiet tycker att det är bra att vattentjänstplanen har med även delar om skyfall och höjning av vattennivåer. Det är nödvändigt att kommunen har ett strategiskt arbete för att hantera dessa frågor skyndsamt. Vi har däremot tre medskick till arbetet med vattentjänstplanen:

Det första handlar om Kottlasjön. Vi har länge förordat att Kottlasjön ska kunna vara en reservvattentäkt för att användas i krissituationer och därmed minska Lidingös sårbarhet. Det finns idag bara två vattenledningar till ön. Om dess går sönder eller vi konfliktsituation saboteras, eller det av annan anledning inte kan levereras vatten den vägen så står Lidingö utan dricksvatten. Nuvarande plan som går ut på att leverera vatten via båtar menar vi inte är tillräcklig. Vi vill därför att förvaltningen inom ramen för vattentjänstplanen påbörjar arbetet med att säkerställa att Kottlasjön kan vara en reservvattentäkt i framtiden.

Vårt andra medskick handlar om vattnet runt Lidingö. Det är bra att Lidingö stad arbetar på att rena t ex dagvatten och minska andra typer av föroreningar som rinner ut i det omgivande vattnet, även om det kan gå fortare med mer resurser enligt vår mening. Vattnet runt Lidingö påverkas dock även av andra kommuner. Vi vill att staden ska vara pådrivande i att tillsammans med andra kommuner stärka vattenkvaliteten runt Lidingö.

Vårt sista medskick handlar om de nationella Miljökvalitetsmålen. Vid senaste granskningen 2022 av Stockholms län konstaterades att endast två mål, "Bara naturlig försurning" och "Skyddande ozonskikt", bedöms kunna nås till år 2030 och Säker strålmiljö är nära att nås, enligt de data som finns tillgängliga. Övriga miljökvalitetsmål bedöms inte möjliga att nå till år 2030 med i dag beslutade eller planerade åtgärder. Trenderna för övriga miljömål pekar i fel riktning. I många fall är utvecklingen negativ, det vill säga att läget försämras.

Vi menar att en vattentjänstplan inte enbart ska hindra att miljön försämras utan också främja en bättre miljö. I arbetet med vattentjänstplanen bör detta också ha ett tydligare fokus i förhållande till miljökvalitetsmålen.

Tekniska förvaltningens kommentar

Reservvatten eller nödvatten behövs om ordinarie dricksvattenförsörjning av någon anledning inte kan användas. Reservvattenförsörjning innebär att övergå till en alternativ vattentäkt eller till ett alternativ vattenverk. För att råvatten från en reservvattentäkt ska kunna användas som dricksvatten behöver det renas i ett vattenverk innan det distribueras i ordinarie ledningsnät eller i ett provisoriskt ledningsnät. Nödvatten är dricksvatten som distribueras på annat sätt än via ledningsnätet, exempelvis tankar. Mängden nödvatten är begränsad och avsedd att räcka till mat, dryck och hygien. I dagsläget finns en nödvattenplan framtagen för Lidingö stad. Tekniska förvaltningen håller med om att förutsättningarna att försörja staden med reservvatten behöver utredas vidare.

Ett samarbete kring gemensamma vattenförekomster är viktigt. Det finns idag ett kommunalövergripande arbete avseende Lilla Värtan. Både vad gäller medskick om samarbete och medskicket gällande miljömålen hänvisar tekniska förvaltningen till att det är politiska beslut som styr förvaltningens inriktning och arbete.

Inga ändringar görs i vattentjänstplanen.

3.4 Miljö- och hälsoskyddsenheten på Lidingö stad

Några fler planerade dagvattendammar? *(Fråga kopplad till avsnitt 3.5.3).*

Tillägg i text i avsnitt 3.4: "Totalt finns det 67 avrinningsområden på Lidingö som avvattnas till 9 olika recipienter, bland annat Lilla Värta, Stora Värtan, Askrikefjärden och Kyrkviken."

Vilka är dessa, var presenteras detta? *(Fråga avser pumpstationer i riskzon för översvämning, avsnitt 4.1).*

Vilka är dessa, presenteras? *(Fråga avser pumpstationer i riskzon för stigande havsnivåer, avsnitt 5).*

Tekniska förvaltningens kommentar

Dagvattendammar i inre Kyrskviken utreds nu. Den tekniska förvaltningen avser att utreda om fler dammar behövs och i så fall var.

Tillägget i texten avseende recipienter förs in i vattentjänstplanen (avsnitt 3.4).

Med hänsyn till att pumpstationer omfattas av sekretess så presenteras inte pumpstationernas lägen i vattentjänstplanen.

3.5 Sakägare 1

2.2 VA-plan beredskapsplan (2011)

Se 3.2 nödvattenplan

2.3 Regional vattenförsörjning plan

Kottlasjön anses inte vara en resurs regionalt. Dock kan Kottlasjön vara betydelsefull kommunalt! Enligt tidningen Försvarsutbildaren nr 4, 2023 skall man inte ta vatten från vattendrag med bävvar eftersom dessa ofta bär på parasiten giardia som kan orsaka tarminfektioner och magsjuka. Det räcker inte att koka vattnet.

Vad jag vet finns bäverhyddor i Kottlasjön. Skall man ta bort hyddorna för säkerhets skull?

3.2 Dricksvatten

Nödvattenplan för nödvatten

Det framgår inte om nödvatten kan hämtas med mycket kort varsel, och var (det är nog hemligt).

Det är viktigt att invånarna har ett första vattenförråd hemma!

Undrar varifrån nödvattnet kommer?

Olämpligt med digitala lösningar! Kan slås ut!

Det är väl bra att söka sig till Stadshuset för att få information om vatten t.ex.

Tekniska förvaltningens kommentar

Kottlasjön används inte för dricksvattenförsörjning idag och ingen framtida användning planeras i dagsläget.

Tekniska förvaltningen håller med om att det är viktigt att invånarna har ett första vattenförråd hemma i enlighet med rekommendationer från myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB, 2024). Det stämmer att nödvattenplanen omfattas av sekretess. Kortfattat kan sägas att vid en nödsituation kopplat till dricksvatten så kommer vissa verksamheter bli prioriterade och vattentankar kommer sättas ut på lämpliga ställen. Vid en kris delges information på kommunens hemsida och i kommunhuset. Var information delges beror på vilka kommunikationskanaler som fungerar.

3.6 Sakägare 2

Yttrande fastighetsägare - Lidingö 6:2 angående Vattentjänstplan, TFN/2023:397

Enligt samrådshandlingar 2023-11-16 TFN/2023:397 så inkluderas inte vår fastighet Lidingö 6:2 i vattentjänstplanen och så som vi förstår det då indirekt inte bedöms ha behov av kommunalt VA i dagsläget. Då närliggande fastigheter tas upp under rubriken "Lidingö 6:108 m.fl." och att det bedöms att det är lämpligt att ansluta dessa till allmänt VA hoppas vi att hänsyn tas så att vår fastighet också kommer kunna ha möjlighet att ansluta framgent. Den hänsynen kan väl sammanfattas i att anslutningspunkter om möjligt bör placeras på så sätt att det blir

ekonomiskt skäligt för oss som fastighetsägare att i framtiden göra anslutning till allmänt VA möjlig.

Tekniska förvaltningens kommentar

Det som styr inrättande av verksamhetsområde är lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). I §6 står att:

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

- 1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och*
- 2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.*

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

En utredning för att bedöma behovet med hänsyn till §6 har gjorts för fastighet Lidingö 6:2 med slutsatsen att fastigheten inte tas med i verksamhetsområde.

Inga ändringar görs i vattentjänstplanen.

4 Sammanfattande bedömning och förslag till vidare handläggning

Några av synpunkterna som framförts under samrådet föranleder mindre textjusteringar i vattentjänstplanen i syfte att förtydliga vissa punkter.

Därutöver har följande redaktionella ändringar gjorts i vattentjänstplanen:

- Korrigering i antal pumpstationer (kapitel 4 & 5)
- Datum för samråd (avsnitt 1, s. 5)
- Uppdatering avseende tidplan för ny översiktsplan (avsnitt 2.1, s. 5)

Tekniska förvaltningen bedömer att planförslaget innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen. Nästa steg i planprocessen blir granskningskedet.

Tekniska förvaltningen

Katarina Elfverson

VA-strateg